

Luidt populisme het einde van de stropdas in?

Posted on 8 mei 2025 by Hans Van Willigenburg

Het is geen populaire gedachte in een cultuur waar alles steeds vaker op de weegschaal van 'authenticiteit' en 'echtheid' wordt gelegd, maar politiek is natuurlijk theater. Of op z'n minst óók theater! Wie daaraan twijfelt, moet maar eens naar een gemeenteraadsvergadering of een bijeenkomst van de Provinciale Staten gaan: hoe lager je in de hiërarchie van het bestuursapparaat komt, hoe meer de scènes en debatten op het alledaagse leven gaan lijken (en hoe minder op theater). Wat niet vreemd is, want neem een gemeenteraadslid met een gewone baan erbij: die heeft niet altijd tijd om zich voorafgaand aan zijn of haar publieke optreden om te kleden. En als een puntgaaf afgekleed symbool van zijn of haar partij rond te paraderen.

In de honger naar authenticiteit willen we er schijnbaar niet alleen in toenemende mate in geloven dat de politicus echt gemeende woorden uitspreekt, maar zien we ook graag dat hij of zij zich kleedt zoals het hem of haar goed dunkt. '*What you see is what you get*' is tegenwoordig geen diskwalificatie meer maar iets om prat op te gaan. Met een beetje fantasie heeft de crisis van de democratie en de rechtsstaat –

die in de media zowat 24/7 wordt afgekondigd – een link met deze steeds opdringeriger wordende echtheidseis. En het ogenschijnlijk steeds 'onzichtbaarder' worden van degenen die onze dierbare democratische rechtsstaat geacht worden te stutten, namelijk: braaf in de pas lopende politici, ambtenaren, rechters, juristen, consultants, journalisten en andere in beleidsmatige zaken werkzame figuren die op de schaal van echtheid, van zeggen-wat-ze-denken, onderaan bungelen.

De stropdasloze Zelenski

De politicus die het beste lijkt te begrijpen dat authenticiteit instant sympathie en ontzag opwekt, en tegelijkertijd diep doordrongen is van de theatrale dimensie van de politiek arena, is de Oekraïense president Volodymyr Zelenski. Als voormalig acteur *acteert* hij als het ware echtheid. Niet voor niets was de stropdas een van de eerste kledingstukken die hij liet sneuvelen zodra hij als de president van een aangevallen land voor zijn eigen bevolking moest verschijnen, en namens die bevolking ook nog eens op het wereldtoneel. Het vervangen van overhemd en stropdas door een zwarte gevechtstrui, die inmiddels zijn handelsmerk is geworden, heeft van hem een makkelijk te onderscheiden *personality* gemaakt. Geen slechte zaak voor iemand die als hoofdtaak heeft de wereldwijde aandacht voor de oorlog in zijn land levend te houden. Zijn kleding, in combinatie met zijn (geringe) lengte, heeft hem de herkenbaarheid en de heldenstatus van een moderne Asterix bezorgd.

De stropdas-loze als hoogst effectief beeldicoon!

Hoewel we niet kunnen zeggen dat politici, in navolging van Zelenski, ineens massaal hun stropdas zijn gaan afwerpen, lijkt de conclusie gerechtvaardigd dat het gezag van de stropdas – als teken van een mannelijke figuur die zich in een strikte regeltjescultuur beweegt en daar de gang van zaken bepaalt – wel degelijk onder druk staat. Want ten eerste: hoe populair is het tegenwoordig nog om man te zijn (en daar nadrukkelijk uiting aan te geven)? En ten tweede: hoe geliefd maak je jezelf als je door het dragen van een stropdas openlijk individualiteit inlevert voor een positie in een systeem?

Denk even aan Elon Musk. Hoe hij in vrijetijdskleding aankondigde met een rigoureuze efficiencyslag, genaamd DOGE, de output van overwegend dasdragende bureaucraten op de Amerikaanse ministeries eens hardvochtig te gaan doorlichten. De miljardair met Zuid-Afrikaanse roots lijkt net als Zelenski, Lenin, Mao en Fidel

Castro te begrijpen dat wanneer de geschiedenis een heilige missie op je bord legt, of jijzelf vindt dat je buiten de gebaande paden om een heilige missie te vervullen hebt, het dragen van een stropdas, als ultiem teken van conformisme, een '*no go*' is. Stel je voor dat de paus of een andere religieuze leider ooit in pak-met-stropdas zou verschijnen! Alle bovennatuurlijke krachten en energieën die het publiek op zo iemand projecteert of wil projecteren, zouden in een klap doodslaan.

Rage van de honkbalpet

Hoe tegenstrijdig de wensen van het publiek zijn en hoe wispelturig de publieke opinie over het decorum van onze volksvertegenwoordigers, blijkt uit een felle discussie in 1983, toen de Duitse Groenen debuteerden in de Bondsdag. Dat hun vrouwelijke parlementsleden in de plenaire zaal aan het breien sloegen en de mannelijke fractieleden er geen das droegen werd toen door conservatieve krachten als 'gezagsondermijnend' beoordeeld. Anno 2025 zien we juist dat vooral de progressieve krachten 'voorbeeldgedrag' van parlementariërs eisen, dat hun taalgebruik snel als te plat of te volks (lees: te populistisch) geldt en dat de jonge belofte van GroenLinks/PvdA, Habtamu de Hoop, 's ochtends als eerste zijn das lijkt te strikken om als een betrouwbare en ervaren politicus over te komen.

En als we het dan toch over de betekenis van kledingstukken in de politieke arena hebben: wat te denken van het honkbalpetje? Het Trump-vehikel bij uitstek! Misschien is het honkbalpetje wel de nieuwe manier om de stropdas, die afstand schept, op te heffen. Op MAGA-bijeenkomsten van '*the Donald*' zie je dikwijls een rode kluwen van MAGA-petjes die tot uitbarsting komt als de Amerikaanse president het podium bestijgt en zelf, naast het dragen van een das, ook een MAGA-petje op heeft. Tja, zo ziet verbinding er op rechts uit.

Het is ongewis of de stropdas daadwerkelijk ten onder zal gaan of, dat kan ook, aan het begin staat van een nieuwe bloeiperiode. Afgaand op de beslissing van Trump om steeds meer traditionele media van zijn persconferenties te weren ten faveure van *influencers* met astronomische aantallen volgers, lijkt het theatrale en individualistische karakter van de politieke arena verder toe te nemen. Anderzijds zien we dat juist de strapatsen van diezelfde Trump, en de onzekerheden die ze teweeg brengen, een hernieuwde waardering voor saaie, volgzame, voorspelbare politici tot gevolg kan hebben, waarbij de stropdas – als bewijs van die saaie en voorspelbare volgzaamheid – een pré is in plaats van een handicap.

Definitief voorbij

Maar welke kant het ook uit gaat: de stropdas als modieus accessoire en flamboyante toevoeging aan het imago van een gezagdrager lijkt definitief voorbij. Verder dan als teken van een zekere betrouwbaarheid zal de stropdas denkelijk niet meer komen. Een regelmatig bezoeker van de winkelketen The English Hatter (klassieke mannenkleding) wist onlangs mede te delen dat het assortiment dassen er al jaren min of meer hetzelfde is. En dat ceo's zich inzake kledingstijl toch meer op de lijn-Zelenski begeven dan op de lijn-Poetin.

'Let maar op, Hans. *Casual* wordt de kledingstijl van de nieuwe *inspirators*.'

Hans van Willigenburg *is journalist, schrijver, dichter en podcastmaker. Zijn laatste boek is de interviewbundel 'Vrijheidsvuur'.*

Wynia's Week *verschijnt drie keer per week,* ***156 keer per jaar****, met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. De groei en bloei van Wynia's Week is te danken aan de donateurs. Doet u al mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk HIER. Hartelijk dank!*